
VIERING / DIENST op 8 februari 2026, 10 uur

Doopsgezinde Gemeente Aalsmeer

Orgel/Piano: Valeryia Zakopay

Voorganger: br. Kees Bos

Kerkenraadslid: zr. Arida van Oudenallen

Lezer: zr. Mariska de Graaf

Thema: Zout voor de aarde, licht voor de wereld

SAMENROEPEN

- Orgelmuziek

- Woord van welkom, ontsteken van de kaars en mededelingen, gevolgd door een moment van stilte en bezinning.

We gaan staan

- Lied: NLB 910:1 & 2

- Gelegenheid tot delen van lief en leed en het aansteken van kaarsen

- Bemoediging en groet

Onze hulp is in de naam van de Heer,
Die hemel en aarde gemaakt heeft.
Die trouw blijft tot in eeuwigheid
En niet laat varen het werk van Zijn handen
Genade zij u en vrede
Van God onze Vader
En van onze Here Jezus Christus,
In de gemeenschap van de Heilige Geest,
Amen.

- Lied: NLB 910: 3

- Inleiding en gebed

Zusters en broeders, goedemorgen!

Zout voor de aarde, licht voor de wereld – 2 korte gelijkenissen, als 2 zijden van eenzelfde medaille:

Morgen hoop ik getuige te zijn van de huwelijksluiting van twee 70-jarigen – zij hebben elkaar al lange tijd lief, maar van een huwelijk was het nog nooit gekomen. Dat riep bij mij een verhaal op van Saar en Moos. Ook zij leefden al vele jaren met elkaar, hadden lief en leed met elkaar gedeeld, maar van trouwen was het nooit gekomen. Het was zelfs nooit een onderwerp van gesprek tussen beiden geweest. Bram besloot het voorzichtig aan te pakken. “Beste Saar”, zo vroeg hij bijna terloops, “heb jij ooit wel eens aan trouwen gedacht?” **“Ach, Bram”, was Saars antwoord: “Ooit ja, maar Bram, joh, wie wil mij nu nog hebben?”** En wat denkt u? Wat zou Bram hierop gezegd kunnen hebben?

“Lieve Saar, wat zeg jij nou? Ik natuurlijk. Ik wil jou, precies zoals je bent!”

Dit nu zijn de Evangeliewoorden vanmorgen, van Jezus tot ons: een liefdesverklaring.

Ik wil jou, precies zoals je bent.

Geen leeftijdsgrens

Geen kwalificatietoernooi vooraf

Geen grenscontrole

Geen militaire keuring

Geen antecedentenonderzoek naar strafbare feiten of openstaande boetes

Geen IQ-test, geen psychologisch onderzoek, geen CV vereist

Geen vraag: waar wil je over 5 jaar staan?

Ik wil jou, precies zoals je bent.

Sterker nog:

voor Mij ben jij het al:

Zout voor de aarde & Licht voor de wereld.

Laten wij nu eerst samen bidden om Gods nabijheid:

God, bron van leven, wij zegenen Uw Naam.

wij bidden U ook om Uw zegen over ons, hier bijeen:

dat wij elkaar een veilige ruimte mogen gunnen,

een plaats waar ieder zich kan voeden, waar honger en dorst overwonnen worden,

waar ieder mens een plek heeft, gekend mag worden zoals zij, zoals hij werkelijk is

Dat wij, mensen, voor elkaar beeld dragers worden van uw trouw en menslievendheid.

Wij vragen U: wil ons voeden met de woorden uit de Schriften

wil ons voeden met uw Geest, opdat wij elkaar ook tot zegen mogen zijn.

Amen

- Lied: NLB 1008: 1,2 & 3

HOREN

- Inleiding op de Schriftlezingen met als Thema: ‘Gij zijt het zout der aarde’

De 1^e lezing is uit de profeet Jesaja: over een herder die zijn schapen bij zich roept.

De 2^e lezing is de Filippenzenbrief. Een lofzang van de eerste christengemeentes op hun verrezen Heer, Jezus Christus en de oproep elkaar te dienen.

- Daarna leest Mariska met ons het Evangeliewoord, woorden uit de Bergrede van Jezus – **Zout voor de aarde en een licht voor de wereld – jullie zijn het voor mij!** Het is een liefdesverklaring aan ons, gemeente van Jezus Christus. Bij zo'n liefdesverklaring is het natuurlijk wel zo mooi als we daar, als dat u lukt, bij gaan staan straks, om ook staande ons antwoord met elkaar te zingen in het lied dat volgt, als antwoord op de Evangelielezing.

-1^e lezing: Jesaja 40: 9-11

- **Lied NLB 527: 1-5**

- 2^e lezing: Brief van Paulus aan de Filippenzen 2: 1-11

- **Lied NLB 531: 1-3**

We gaan staan

- 3^e lezing: Evangelie naar Mattheüs 5: 13-16

- **Lied NLB 339 g: Woorden van leven...** met voorzang en samenzang in canon (staand)

- Verkondiging

1. Inleiding op de Verkondiging:

Zusters en broeders, gemeente van Jezus Christus,

Laat ik maar meteen duidelijk zijn: ik was geen soldaat. Met mij ga je de oorlog niet winnen. Toen ik werd opgeroepen voor militaire dienst, heb ik dienstgeweigerd op grond van de wet voor gewetensbezwaarden. Mijn vervangende dienst deed ik in de Amsterdamse binnenstad, in het eethuis met de prachtige naam "*In de bruiloft van Kana*". Voor een gereformeerde jongeman destijds tamelijk ongebruikelijk; voor doopsgezinden toen meer vanzelfsprekend.

Wellicht zijn er hier meer mannenbroeders die ooit dienstweigerden. Voor vrouwen heeft de dienstplicht nooit gegolden. Maar wie van u – mannen én vrouwen – zou vandaag opnieuw kiezen voor vredesdienst? En spelen het leven en de woorden van Jezus daarin voor u een rol?

2. De spanning van onze tijd

In de doopsgezinde traditie, sterk geworteld in het Nieuwe Testament en de Bergrede, is het lange tijd vanzelfsprekend geweest om niet onder de wapenen te gaan. Omdat het niet mocht van overheidswege – en als eerste keus voor de Doopsgezinde Beweging zelf. Maar kunnen we die keuze vandaag nog steeds zo stevig vanuit ons geloof onderbouwen?

We leven in een tijd waarin de realisten onder ons via radio, televisie en sociale media voortdurend wijzen op dreiging en noodzaak tot bewapening. Het is ook voor ons moeilijk te geloven dat een vrediger wereld mogelijk is. En dan klinkt vandaag dat woord van Jezus: *“Gij zijt het zout der aarde.”*... Gaat ons hart daar sneller van kloppen, of nemen we deze woorden liever met een korreltje zout? Niet de keizer van Rome, niet de praatjesmakers van onze tijd hebben het laatste woord. Nee, jullie, zoals je hier bent, *“Jullie zijn het licht van de wereld!”*

De woorden van Jezus zijn van een zo andere orde. Mooi, idealistisch – maar haal je daar ook gouden medailles mee binnen. En ga je daar een oorlog mee winnen? En zo worden de leefregels van de Bergrede al gauw weggezet als een “ethiek van de bovenste plank”: prachtig, maar niet voor dagelijks gebruik. Als gelovigen, navolgers van Jezus, zijn we geroepen om deze oude woorden van die bovenste plank af te halen, deze woorden nieuw leven in te blazen... als wij het niet doen, wie dan wel?

3. Het bordje van de groenteboer

De Canadese premier Mark Carney vertelde onlangs een verhaal van Václav Havel. Een groenteboer hangt elke dag een bordje op: *“Arbeiders van de wereld, verenigt u!”* Hij gelooft het niet, niemand gelooft het, maar hij doet het om problemen te voorkomen. En omdat iedereen het doet, blijft het systeem bestaan.

Welke bordjes hangen wij voor onze ramen? Welke waarheden verkopen wij? Gaan we mee met de waan van de dag, of durven we tegen de stroom in te gaan?

De verzetsheld Van Randwijk schreef de bekende dichtregels: *“Een volk dat voor tyrannen zwicht, zal meer dan lijf en goed verliezen, dan dooft het licht.”*

Nadat ons volk bevrijd was van Duitse overheersing, en kort daarop ook de mensen in het toenmalige Nederlands-Indië van de Japanse onderdrukking daar, zette diezelfde Henk van Randwijk zich in voor beëindiging van de eeuwenlange kolonisatie. Immers, hoe kan een volk, zojuist zelf bevrijd, doorgaan met het onderdrukken van andere volken?

Zelf in vrijheid leven betekent dat je anderen niet langer mag knechten. Hiermee zijn wij meteen aangekomen bij het hart van de Tora, de Psalmen en Profeten en dus ook bij het Evangelie van Jezus Christus, onze Heer.

4. Jezus op de berg – nieuwe spelregels

Mattheüs tekent Jezus als leraar op de berg, omringd door leerlingen en volgelingen. Dit beeld doet denken aan Mozes op de Sinaï. Mozes gaf de tien woorden aan een bevrijd volk. En zo stelt Jezus in deze zogenaamde Bergrede spelregels op voor een volk dat lijdt onder de Romeinse bezetting, met een religieuze elite die ‘heult met de vijand’, die neerkijkt op het eenvoudige volk. En juist naar deze mensen gaat Jezus’ eerste zorg en aandacht uit.

Jezus begint met de wat wij de ‘zaligsprekingen’ noemen: woorden van troost én van omkering. Deze woorden zijn zeker niet bedoeld als zoethoudertje voor later, een troostprijs voor de armen en een vrijbrief voor de rijken om zichzelf ten koste van anderen te blijven

verrijken. Jezus proclameert een nieuw koninkrijk: 'Het Koninkrijk der Hemelen, het is er al, hier en nu! En met name in de Bergrede wordt ons de koninklijke weg gewezen daarnaartoe.

Zijn deze spelregels nieuw? Jezus geeft zelf aan geheel naar de wet van Mozes te willen leven, wil deze 'ervullen' - gaat daarin soms nog een stap verder dan Mozes.

Een voorbeeld: Om vooral ook geen moord te plegen, weeg je je woorden naar je naaste toe af en koester je geen boosheid in je hart. En zou iemand iets tegen jou hebben, ga je dan eerst met deze mens verzoenen vóór je je offer brengt – een kwestie van Prioriteiten dus – dienst aan je medemens gaat voor op de tempelcultus, geeft het offer aan God pas dan zijn waarde.

5. Zout der aarde – wat betekent dat?

Wonderlijke woorden hebben wij vanmorgen gehoord: *"Jullie zijn het zout voor de aarde."*

Wie zijn die "jullie"? Jezus richt zich hier tot een bont gezelschap van eenvoudige vissers en boeren, in hun strijd om het dagelijks bestaan, voor alleenstaande vrouwen die hun lijf te koop aanbieden om hun kinderen te kunnen voeden, tot farizeeën die de Wet van Mozes strikt naleven, en zelfs meer dan dat, tot belastingambtenaren die tolgeld invorderen, voor de bezetter én voor eigen gewin, voor vrijheidsstrijders die het zwaard opnemen tegen deze bezettende macht. Mogelijk loopt daar ook een enkele verdwaalde Romeinse soldaat doorheen. Die eerste volgelingen van Jezus – je zou het "een ongeregeld zootje" kunnen noemen. Hoe krijgt Jezus ze gevonden, En vooral: hoe houdt je ze bij elkaar? Tot hen richt Jezus zich dus – tot de mensen die arm zijn – 'arm van geest' ook. Dit zijn dan ook de mensen die Jezus volgen – mensen zonder pretenties. Daar, aan de voet van die berg, laat je je maatschappelijke status, of wat daar nog van over is, voor wat het is. De mensen hangen aan zijn lippen. Hier spreekt een man met gezag. Hier vinden schapen hun herder.

Zout! Zout was kostbaar in die dagen. En net als voor ons van levensbelang! Zonder zout kunnen mens en dier niet leven. En zelf zout aanmaken kan je niet – het komt van buitenaf.

Het zout dient daarbij niet alleen als smaakmaker voor ons voedsel, het conserveert ook, is nodig bij het bereiden van een koosjere maaltijd, reinigt het offervlees.

In bijbelse tijden is het samen eten van brood en zout ook een bevestiging van de vriendschap.

Zout wordt ook als betaalmiddel gebruikt – ons woord salaris komt daar vandaan. Het woord "soldaat" komt van *sal dare*, zout geven - soldij dat in zout wordt uitgekeerd.

Deze mensen, dicht bij de aarde levend, zij die honger en dorsten naar een beetje bestaansrecht en een beetje vrede, worden door Jezus uitgenodigd zelf kostbaar zout voor de aarde te zijn. Sterker nog: ze zijn het al door daar te zijn.

En zoveel eeuwen later klinken over de hoofden van deze mensen heen deze woorden van Jezus vanmorgen bij ons: *Jullie zijn het zout voor de aarde...*

Daarbij is het goed ons te realiseren, dat zout zijn werking pas krijgt wanneer het wordt opgenomen in het grotere geheel. Het gaat niet om het zout zelf, maar om waar het toe dient. En wanneer zout niet gebruikt wordt kan het zijn werking verliezen.

Zout voor de aarde zijn betekent: opgaan in een groter geheel. Gewoon doen wat nodig is. Dat doen wat jouw hand vindt om te doen, zonder poeha. En, je doet het samen. Je hoeft een klus niet in je eentje te klaren. Vele handen maken licht werk. Jullie, wij dus, wij zijn het zout...

6. Licht voor de wereld – geen korenmaat erover

Zoals Jezus ook vervolgt met: *“Jullie zijn het licht van de wereld.”* – de 2^e gelijkenis.

Ook hier weer worden de luisteraars/de lezers als groep aangesproken. Maar was de oproep *“zout voor de aarde te zijn”* nog een opgaan in het geheel – het draait niet om jou – zo lijkt hier het tegendeel te worden gezegd: Laat maar zien wie je bent! *“Zet je licht niet onder de korenmaat”*.

Mogelijk verwijst Jezus met het beeld van een korenmaat, die het licht afschermt, naar de *“Mensen van het Licht”*, zij die in strenge afzondering God willen dienen. Een tijd van afzondering kan goed zijn, maar hoe voegt het iets toe aan het geheel, zo vraagt Jezus zich af. Immers: Pas een kaars die op een standaard staat verlicht het hele huis. Dus laat het vooral zien: hoe je elkaar nabij wilt zijn, elkaar dient en liefhebt. Niet elitair, maar solidair!

In deze woorden van Jezus kunnen wij de Scheppingswoorden terug horen: Er zij licht! *Mens, waar ben je? Laat je zien. Laat maar zien hoe je elkaar liefhebt. Zorg voor elkaar – ook voor die man, vrouw die altijd moeilijk doet. En oh wonder: door licht te zijn voor anderen, kom jij, met al jouw kwaliteiten, zelf aan het licht!*

Zout dat opgaat in de aarde... licht dat het huis verlicht... Zoals vaker spreekt de Schrift hier met 2 woorden, om een geheim aan te duiden wat zich moeilijk in één beeld laat vatten.

Gemeenschappelijke noemer van beide gelijkenissen zou kunnen zijn: de wereld draait weliswaar niet om jou, maar durf in deze wereld vooral wél te zijn wie jij ten diepste bent, wie je mag zijn in het licht van God.

7. Een onverwachte vorm van vredesdienst

Jezus geeft in het vervolg van de Bergrede een wel heel merkwaardig voorbeeld. Om even de context te duiden: Een Romeins soldaat kan iemand uit de lokale bevolking dwingen zijn wapenrusting één mijl voor hem te dragen. En wat zegt Jezus dan: *“Als iemand u vraagt één mijl met u te gaan, ga er twee met hem.”* De mensen daar, en ook nu, zullen zeggen: *“Die is gek.”* Maar is niet juist dat de vredesdienst waartoe Jezus uitnodigt: meer doen dan het gewone, anders doen dan verwacht, jezelf én de ander verrassen - zodat mensen gaan zien: ‘Hé, zo kan het dus ook’?

Als mensen Jezus vragen/als wij ons afvragen: De Tora begrijpen, de vrede najagen, U volgen – hoe dan? Dan geeft Jezus als antwoord: Zo dus... Je gaat het pas begrijpen...

Johan Cruijff zou nu zeggen: je gaat het pas begrijpen, als je het ziet...

Jezus Christus wil ons zeggen: je gaat het pas begrijpen, als je het doet...

Zo moge het zijn voor u en voor mij

- Orgelmuziek

ANTWOORDEN

- Open ruimte, in gesprek met elkaar

- Voorbede, stil gebed en het Onze Vader

Heer,

Wij danken U voor ons samen zijn, voor het samen zingen, bidden en dit moment van even stilstaan bij uw woorden van leven. Woorden waarmee u ons wil bemoedigen en sterken. Woorden die toch ook kunnen aanvoelen als zout in de wonde, een wond die maar niet helen wil. Een licht dat ons soms te machtig is – liever blijven wij ongezien, goed verstoep op een plek waar niemand ons ziet, worstelend met de vraag: “Wie wil mij nou hebben”. Wilt u ons dan als een herder leiden naar stille wateren ... dat we op adem mogen komen, hier en nu. Dat we af mogen leggen wat ons terneerdrukt en kleinhoudt, dat we mogen hervinden hoe het is, als kinderen te spelen in het licht. Heer, licht u ons bij op onze sombere momenten. Dat wij zelf ook lichtbrengers mogen zijn – dat wij zijn als kaarsen, brandend in de nacht.

Wij bidden u voor de profeten onder ons, mannen en vrouwen, die hun stem verheffen op straat, via sociale media, als journalist, met hun oproep af te zien van verder geweld, voor hen die de vrede najagen met gevaar voor eigen leven

*Daarom bidden wij: **Heer ontferm U***

Wij bidden U in het bijzonder voor de kinderen, kinderen die soms geen kind kunnen zijn vanwege voortdurende armoede in het gezin of vanwege een onveilige thuissituatie

*Daarom bidden wij: **Heer ontferm U***

Wij bidden U voor de mensen die leven met groot gemis, een verloren geliefde, een verloren kind, een verloren werkkring

*Daarom bidden wij: **Heer ontferm U***

Wij danken u hoe wij, jong en oud, ons geroepen mogen weten door u in de liefdesdienst aan elkaar – Wees ook bij ons om het steeds weer vol te houden en geef ons ook moed om nieuwe wegen is te slaan.

*Daarom bidden wij: **Heer ontferm U***

En wij besluiten ons gebed met de woorden die U ons geleerd hebt:

*Onze Vader, Die in de hemel zijt,
Uw Naam worde geheiligd.
Uw Koninkrijk kome,
Uw Wil geschiede, Op aarde zoals in de hemel.
Geef ons heden ons dagelijks brood,
En vergeef ons onze schulden, zoals ook wij vergeven onze schuldenaren.
En leid ons niet in verzoeking, maar verlos ons van het kwade.
Want van U is het Koninkrijk, de kracht en de heerlijkheid,
tot in eeuwigheid, Amen.*

Twee collectes tijdens het voorspel

- Lied NLB 791: 1-6

We gaan staan

- Bemoediging en zegenbede

Gaat dan heen als gezegende mensen, om andere mensen ook tot zegen te zijn:

De zegen van St. Patrick

*De Heer zij voor ons om ons de juiste weg te wijzen.
De Heer zij naast ons om ons in de armen te sluiten
De Heer zij achter ons om ons te beschermen in tijden van gevaar
De Heer zij onder ons om ons op te vangen als wij dreigen te vallen
De Heer zij in ons om ons te troosten in tijden van pijn en gemis
De Heer zij over ons om ons te zegenen.
Moge God zich over ons ontfermen, nu en altijd - Amen*

- Lied NLB 418: 1-3

- Doven van de kaarsen

- Slotakkoord

U bent zeer welkom voor een kop koffie of thee in de Bindingzaal